

Redegjørelse over aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven for regnskapsåret 2023/vår 2024

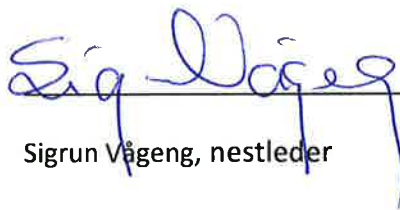
Oslo universitetssykehus HF

Styret og administrerende direktør i Oslo universitetssykehus HF.

Dato: 27. juni 2024

Gunnar Bovim, Styreleder

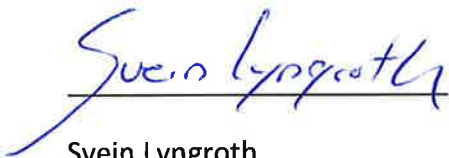
Sigrun Vågeng, nestleder

Tore Eriksen

Hanne Harbo

Svein Lyngroth

Anne Marit Wang Førland

Else Lise Skjæret-Larsen

Else-Marie Løberg

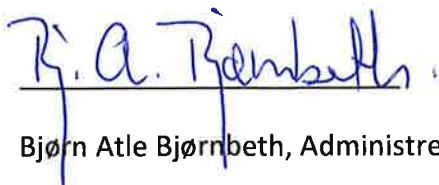
Morten Thorkildsen

Svein Erik Urstrømmen

Therese Heggedal

Bjørn Atle Bjørnbeth, Administrerende direktør

1. Innledning - om etterlevelse av åpenhetsloven i Oslo universitetssykehus og spesialisthelsetjenesten

Overordnet

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i produksjon av varer og tjenester, samt sikre allmenheten tilgang på informasjon om hvordan negative konsekvenser blir håndtert. Virksomhetene skal offentliggjøre en redegjørelse over utførte aktsomhetsvurderinger innen 30. juni hvert år.

Oslo universitetssykehus HF (OUS) er et statlig helseforetak etter helseforetaksloven som er eiet av Helse Sør-Øst RHF, og faller inn under åpenhetsloven. Herved redegjøres for de aktivitetene sykehuset har gjort siden forrige redegjørelse juni 2023. Dette inkluderer resten av regnskapsåret 2023 og våren 2024.

Sykehusinnkjøp HF er et nasjonalt foretak, som gjennomfører felles innkjøpsprosesser og forvalter mange avtaler for foretakene i spesialisthelsetjenesten. Dette innebærer at for de fleste av varene og tjenestene OUS bruker for å levere sykehustjenester til befolkningen og drifte sykehuset som virksomhet, har Sykehusinnkjøp HF stor innflytelse på både valg og forvaltning av leverandører, produkter og tjenester. Overfor store deler av OUS sin leverandørkjede og samarbeidspartnere er det dermed Sykehusinnkjøp HF som strategisk kan påvirke, og konkret ta beslutninger om forhold som gjelder ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som åpenhetsloven har til hensikt å fremme.

Sykehusinnkjøp HF utfører aktsomhetsvurderinger på anskaffelser for å forebygge risiko for brudd og håndtere faktiske brudd på menneskerettigheter i leveransekjeden i samsvar med OECDs retningslinjer og i tråd med åpenhetsloven. Les mer om informasjon om arbeidet med samfunnsansvar i Sykehusinnkjøp her [Samfunnsansvar - Sykehusinnkjøp HF \(sykehusinnkjop.no\)](https://www.sykehusinnkjop.no).

Det er etablert prosesser som ivaretar dialog mellom Sykehusinnkjøp HF og OUS i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Tilsvarende er det i region Helse Sør-Øst opprettet et eget helseforetak, Sykehuspartner HF, som har til oppgave å levere tjenester innen administrasjon, prosjekt, logistikk og IKT til sykehusene i regionen. Sykehuspartner HF er dermed en betydelig leverandør til OUS, og har

tilsvarende stor innflytelse på valg av underleverandører og forretningspartnere som sykehuset er avhengig av for å fungere som virksomhet.

Sykehusbygg HF er et nasjonalt foretak som gjennomfører tjenester knyttet til utvikling, planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter, samt leverer tjenester innen eiendom. En stor del av virksomheten gjelder anskaffelser av entreprenører og andre leverandører i byggeprosjekter på vegne av helseforetakene. Sykehusbygg HF behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for anskaffelser gjort i pågående byggeprosjekter, og gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer.

Sykehusapotekene HF er en egen virksomhet som leverer legemidler og andre produkter til OUS sin sykehusvirksomhet, og har dermed også stor innflytelse på/overfor leverandørkjeden til OUS og sykehusene forøvrig i regionen.

Helse Sør-Øst RHF gjennomfører felles anskaffelser for eksterne helsetjenester for foretakene i regionen. De utfører aktsomhetsvurderinger på anskaffelser for å forebygge risiko for brudd og håndtere faktiske brudd på menneskerettigheter i leveransekjeden i samsvar med OECDs retningslinjer og i tråd med åpenhetsloven.

OECD sine retningslinjer om flernasjonale selskaper og OECD sin veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv ligger til grunn for vurderingene.

2. Redegjørelse over utførte aktsomhetsvurderinger i Oslo universitetssykehus – åpenhetsloven § 5

a. Beskrivelse av virksomhetens organisering mv. - § 5 a)

Overordnet – virksomhetens produkter og tjenester, samarbeidspartnere

Oslo universitetssykehus er landets største sykehus med over 24 000 ansatte og har et budsjett på ca. 29 mrd. kroner. Sykehuset består per mai 2024 av 15 klinikker i tillegg til direktørens stab hvor det er 3 stabsenheter som igjen består av ulike avdelinger. Årlig gjennomføres over 1,2 millioner pasientbehandlinger. Sykehuset har både lokale, regionale og nasjonale funksjoner, og driver med utstrakt forskningsvirksomhet. OUS leverer også undervisningstjenester som et universitetssykehus og samarbeider med Universitet i Oslo i både undervisning og forskning.

Forskningsvirksomheten inkluderer oppdragsforskning i samarbeid med legemiddelindustri og annen helserelatert industri nasjonalt og internasjonalt, egen initiert forskning (bidragsforskning) og forskningssamarbeid med internasjonale organisasjoner som EU og FN, og universiteter/institutter internasjonalt. Helseforetakene i Helse Sør-Øst har etiske samarbeidsavtaler med legemiddelindustriens representanter i Norge.

Særlig om retningslinjer, berørt regelverk, klagemekanismer mv.

Kontrakter som inngås med samarbeidspartnere innen forskningsområdet inneholder kontraktsvilkår som inkluderer menneskerettigheter generelt, personvern og øvrige temaer. Helseforskningsloven stiller videre krav til godkjenning fra Regionale Etske komiteer (REK) i stor utstrekning og norsk helserett generelt må regnes som lovgivning med høy kvalitet overfor pasienters rettigheter. Helsetilsynet spiller en stor rolle som tilsynsorgan overfor helseforetakene.

Oslo universitetssykehus har blant annet intern varslingsordning og avvikssystem, kliniske og forskningsetiske komiteer, og er opptatt av å fremme respekt for menneskerettigheter og ivareta etiske hensyn innenfor virksomhetens mangeartede driftsområder. Det er egne staver underlagt direktøren som arbeider med temaer og etterlevelse av lover og regler innenfor så vel pasientsikkerhet generelt, som relevante menneskerettigheter som virksomheten generelt kan ha en grenseflate mot.

Generelt må det også påpekes at OUS som et offentlig organ er omfattet av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Dette innebærer at OUS følger et omfattende regelverk i sine innkjøp som også er underlagt EU/EØS forordninger og direktiver som berører respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Innenfor dette regelverket eksisterer også klageordninger som Klagenemnda for offentlige anskaffelser og den internasjonale tilsyns- og overvåkingsmyndigheten ESA (EFTAs overvåkingsorgan).

Om ulike innkjøps kategorier og tilnærming til aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven

Oslo universitetssykehus gjør egne innkjøp av medisinsk teknisk utstyr ved siden av produkter og tjenester som leveres gjennom Sykehusinnkjøp HF. I stor utstrekning er dette koordinert med Helse Sør-Øst som regionalt helseforetak.

I alle kontrakter som inngås med leverandører av slikt utstyr, uavhengig av om anskaffelsen har skjedd av OUS eller gjennom HSØ/Sykehusinnkjøp brukes standardiserte kontrakter og innkjøpsprosesser hvor menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, f. eks gjennom ILOs kjernekonvensjoner, er innarbeidet.

b. Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser - § 5 b)

OUS følger fortløpende opp de vurderinger som ble beskrevet i forrige redegjørelse for 2023. En overordnet gjennomgang av leverandører for regnskapsåret 2023 viser at 90% av de største leverandørene er omfattet av en avtale laget av Sykehusinnkjøp eller organisasjoner som har gjennomført egne aktsomhetsvurderinger.

Det vil nedsettes et fast team som skal gjøre en overordnet risikovurdering av hvilke områder innen OUS sin ordinære drift og virksomhet for øvrig, som har størst risiko for negative konsekvenser for anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter, både nasjonalt og internasjonalt. Deretter vil det gjøres nye spissede aktsomhetsvurderinger som følger opp vurderingene som allerede er gjort.

3. Nye retningslinjer og roller og ansvar i organisasjonen for etterlevelse av åpenhetsloven

Som nevnt i den forrige redegjørelsen for regnskapsåret 2022 var det lagt opp til at OUS på kort sikt arbeidet med å definere tydeligere roller og ansvar i organisasjonen for utførelsen av relevante oppgaver, slik som aktsomhetsvurderinger.

OUS har laget en prosedyre for etterlevelse av åpenhetsloven som er forankret i virksomhetens styringssystem og foretakets ledelse/styre.

Denne prosedyren er publisert i eHåndbok for Oslo universitetssykehus HF
<https://ehandboken.ous-hf.no/document/150348>

OUS vil i henhold til prosedyren som nevnt fremover arbeide med å utføre nye aktsomhetsvurderinger etter en risikobasert tilnærming, og følge opp de vurderinger som ble gjort for regnskapsåret 2022.

Vi vil videre arbeide med å utvikle gode rutiner og en kultur for å fremme respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold blant ansatt i sykehusets store bredde av mennesker, oppgaver og fagområder.